

REDACTIA

Ar. d. Deak Ferenc-olca nr. 20.

ABONAMENTUL

Pentru Austro Ungaria:
pe un an . . . . . 20 cor
pe 1/2 an . . . . . 10 „
pe 1/4 an . . . . . 5 „
pe o luna . . . . . 2 „
Neril de Duminecă pe an
4 coroane.

Pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Manuscrisuri nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deak Ferenc-olca nr. 20

INSERTIUNILE:

de un șir garmond: prima dată 14 bani; a doua oară 12 bani; a treia oară 8 b de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele, cât și insertiunile sunt a se plăti înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat 502

Scrisori nefrancate nu se primesc

TRIBUNA POPORULUI

Care-i adevărul?!...

O discuțiune interesantă s'a produs zilele acestea în presa maghiară. E vorba anume de invinuirea gravă ce s'a ridicat în ședința dela 30 Septembrie a Dietei maghiare, când un deputat kossuthist a zis:

„— După-ce țeara a sucombat la Mohács, un erantă a grăbit iute la Madrid, unde Carol V, împărat german și rege spaniol, aștepta să-i cadă Ungaria în poală, ca o poamnă coaptă. Și numai de cât a și început corumperea. Rolul de frunte îl ducea Podmaniczky István, episcopul de Nyitra, care înainte cu un an încoronase pe Zápolya János, îi jurase credință, ceea-ce nu-l împiedică să încoroneze peste un an și pe Ferdinand, cu coroana pe care a pus-o la dispoziția Dinastiei păzitorului de coroană Perényi Ferencz, se înțelege: *mitul bine și el...* Ce fel de fidelitate a fost asta, întreb Onor. Dietă, pe care Coroana numai pe bani, dăruind averi și tolerând păcate și-a putut-o asigura?...”

De, așa-e. Am putea să întrebăm și noi, că ce fel de fidelitate a fost asta! Ear răspunsul ar fi defavorabil în primul rind pentru neamul unguresc, care la momente mari chiar, a fost condus de bărbați capabili să vînză țeara.

Dar nu de trecut este vorba. Ci discuțiet »Budapesti Hirlap« încearcă să-i dea altă direcție.

Distinsul scriitor Dr. Jancsó Benedek susține anume, că nu din interese mârșave au vîndut strămoșii țeara, ci din înalte considerațiuni politice s'au dat cu Austria. Au vîzut anume, că este de ales între apusul cult — reprezentat prin Austria — și orientul barbar — reprezentat prin Turcia... Și erau mari diplomați Podmaniczky, Perényi și tovarășii. Ei au înțeles că Ungaria numai cu apusul cult se poate feri. Căci dacă ar fi fost vorba de bani, d'a se vinde, ar fi găsit cumpărători mai bogați de cât calicil de austriaci: pe Turci, cari aveau bani berechet...

Asta una la mână. A doua: dacă într'adevăr legătura dintre aceste state ar avea *corupția* ca fundament, în decurs de veacuri s'ar fi găsit Unguri virtuosi cari să rupă o asemenea alianță.

Așa raționează dl Jancsó, pentru a slăbi efectul acuzei ridicate la 30 Sept., acuză pe care opoziția a primit-o cu aplauze, ear marele istorician maghiar *Thaly* a mai agravat-o, spunînd: »*Cunoaștem și lista că cine cât a primit...*»

Cu toată raționarea ad-hoc a d-lui Dr. Jancsó, rămâne deci în picioare faptul că patrioții dela 1526 s'au lăsat mituiți.

Cât despre urmașii lor, earăși să fim drepti: oare nu s'a găsit de cei cari au luat arvună dela *Turci*? După Mohács și până la 1866, istoria neamului unguresc nu ne presintă oare un lanț de conspirațiuni în cari cei virtuosi voiau să desfacă alianța cu Austria pentru-că așa ziceau, jurau chiar, că de peste Leitha vin toate nefericirile ear alții, mai slabi, dela *Turci* așteptau unii corană, alții moși în tinse! Tökölly nu ajunsese oare să stăpânească jumătate țeara? Rákoczy dacă nu avea să se bată cu oștirile austriace, nu ajungea oare rege al Ungariei? Și chiar Kossuth, incarnațiunea simțirii ungurești, nu *aju-*

tai de Ungurimea întreagă detronase pe Habsburgi?

Chiar azi, de s'ar face un plebiscit, nu Ungurimea întreagă s'ar declara pentru desfacerea de Austria?

Și s'ar desface — s-o spunem sincer — tot din motivele *egoiste* cari i-au călăuzit pe cei dela 1526: să poată stăpâni așa zicînd *necontrolați și negenași*, să dispună peste toate bunătățile țerii, să ne robească absolut pe noi, *naționalitățile*, lucru ce nu-l pot face câtă vreme din Austria vine ordin ca cel dela Chlopy.

Dinastici sunt deci șovinisti numai câtă vreme interesele lor stăpânesc asupra tuturor celorlalte. Indată ce e vorba de coalisiuni de interese, îi vedem doar: amenință Coroana, nu dau dare, nu soldați, ci ei cer ca totul să se plece *înaintea intereselor lor speciale*. Țin deci la legătura cu Austria numai câtă vreme sub umbra Coroanei și în virtutea dualismului pot să-și satisfacă ambițiuni vane și interese egoiste. De triumful unor idei apusene — cum ar vrea să presinte Dr. Jancsó lucrurile — nici vorbă, căci nu e azi un singur Ungur care dacă *n'ar împiedica Austria și Coroana*, să nu desființeze tot ce s'a făcut europeanesc la 1867: legea de naționalități de pildă, și să nu facă o lege prin care pe noi, nemaghiarii să ne desbrace de ori ce drept constituțional...

Asta-i adevărul scos din istorie și din puterea evenimentelor ce se succed. Nici o sofismărie nu pot să slăbească acest adevăr, ear Coroana și naționalitățile vrînd nevrînd trebuie să tragă consecuențele din logica acestor întâmplări.

Intrevederea dela Mürzsteg. Din parte autorizată se comunică despre visita domnitorilor la Mürzsteg și despre sfătuirea celor două ministrii de externe, că s'a referit *exclusiv* la relațiile din Balcani. Conte Lamsdorf și contele Goluchovsky și-au continuat sfătuirile de unde le-au întrerupt în anul trecut și fondul conferinței a fost planul de reformă, pe care l-au stabilit împreună și l-au înaintat Țarului. Resultatul consfătuirii celor două bărbați de stat se va aduce cât de curînd în publicitate în formă *corăspunzătoare*.

Lealitatea maghiară. Organul din Arad al kossuthiștilor spune că după ce s'a celit la clubul kossuthist telegrama lui Kľofác care-i îndeamnă la alianță, un kossuthist striga în aplauzele generale:

„— Să mergem la Praga, căci o să ne primească iluminînd și cu musică. Să demonstrăm în contra germanismului, în contra lui Körber și în contra Austriei. Ajutorul trebuie căutat acolo unde ni-se ofere bucuros.»

Același ziar ne asigură că un *poporal* a zis:

„— Acum ear am ajuns ca atunci când trebuia să alegem între Nemți și Turci. E întrebarea acum cu cine să ne aliam: cu Slavimea ori cu Nemții? De oare-ce vedem că Nemții sar asupra noastră, vor să ne răpească drepturile și limba, trebuie să ne alipim Slavilor. E de ales între Impăratul Germaniei și între Țarul Rusiei!...”

Noi punem o singură întrebare:

Ce ar face procurorii maghiari dacă un ziar român și peste tot, un Român oare care ar propaga ideea să ne dăm cu Țarul? Nu ar înfunda temnița cu noi?

CRIZA.

Khuen la M. Sa.

Luni contele Khuen a fost primit la orele 10 în audiență de M. Sa. Audiența a ținut o oră și un sfert. Se pare însă că nu s'a luat hotărîre definitivă, cel puțin Khuen așa a spus mulțimit de ziaristi cari îl asaltaseră în palatul din Bankgasse.

O telegramă sosită la Arad azi (Marți) noapte vestește însă următoarele:

M. Sa a însărcinat pe contele Khuen și a treia oră cu formarea cabinetului. Fostul primministru a căutat să decline dela sine înalta onoare și încredere, arătînd greutățile ce întâmpină. M. S. însă a stăruit pe lângă hotărîrea de a-l menține ca primministru. Hotărîrea definitivă se va lua însă numai în audiența de azi.

Cert e, că dacă M. Sa ar vrea să însărcineze pe altul cu această misiune, s'ar fi luat deja dispozițiuni să fie invitați la Viena câți-va bărbați de stat. Până acum nu se știe însă că vreunul să fi fost avisat.

M. Sa supărat.

M. Sa nu face de loc taină din supărarea mare care l'a cuprins din cauza celor petrecute în Ungaria și accentuează tot mai mult că singură politica unei așa zise *»mînt de fer«* poate face rînduială în țeară.

Tocmai de aceea între bărbații politici mai serioși din Budapesta e mare agitația și îngrijorarea.

Disolvarea parlamentului nu mai poate întârzia, căci dacă într'adevăr Khuen rămîne primministru, în Dieta actuală el nu poate intra de cât cel mult să citească actul de disolvare a dietei ori amânarea dietei pe timp nedeterminat: până să *prepare* alegerile. Dieta s'ar mai convoca apoi pentru a asculta actul de disolvare.

Românii să se prepare ca și când peste o lună ar trebui să între în lupta electorală.

Un triumvirat puternic.

În numărul din urmă al revistei politice »Jövendő« a apărut un articol în care între altele se scrie:

Și împăratul Vilhelm, marele cunosător de oameni, a făcut totul, să câștige simpatia lui Francisc Ferdinand, atîngînd cea mai sensibilă coardă a inimii moștenitorului de tron. E cunoscut, că moștenitorul de tron, care-și adoară soția, se bucură nespus pentru ori-ce distincțiune ce i-se face prințesei de Hohenberg din partea curții, ceea-ce eticheta abea condece. Acum, la dorința hotărîta a împăratului Vilhelm, a fost un prînz intim în Augarten, la care a luat parte și principesa de Hohenberg, pe care împăratul Germaniei așa zicînd a copleșit-o cu atențiunile sale. Ear când a făcut vizită în palatul Belvedere, a predat stăpânei casei un *suvénir de tot gingaș: un portret mare care reprezenta pe împărăteasa Germaniei cu copiii și pe care împărăteasa Germaniei a scris o dedicație plină de iubire și căldură. Ear împăratul a*

cerut pe seama împărătesei fotografia perechei moștenitoare de tron și a copiilor lor, asemenea cu dedicație.

Se zice, că împăratul Germaniei a căutat să câștige simpatia moștenitorului de tron Francisc Ferdinand, fiind-că acesta are mare influință la țarul Rusiei, cu care e în legături de prietenie intimă. Moștenitorul de coroană și țarul Rusiei au legat prietenie în 1902 în luna Februarie, când principele de coroană Francisc Ferdinand a stat aproape o săptămână în Petersburg. *Pe țarul și pe principele de coroană i-a apropiat religiozitatea.* Deși îi desbină uneori deosebirea între biserica rom.-catolică și gr.-orientală, *credința în Dumnezeu și în Cristos și cultul fecioarei Maria, a legat strîns sufletele lor.* Religiozitatea lor adîncă îi face să aibă aceiași concepție despre lume și miile de mizerii ale secolului nostru: le atribuie necredinței. *Sunt în corespondență și se roagă unul pentru altul.* Am auzit că principele de coroană, care cu câte-va luni înainte s'a dus cu soția lui în peregrinați la Maria-Zell, a încununat telegramic pe țarul, care atunci era cam bolnav, că s'a rugat pentru el.

În asemenea relații e principele de coroană Francisc Ferdinand cu cei doi domnitori mai puternici ai Europei, căror — după calcul omenești — odată le va fi contemporan. Că și această împrejurare îi asigură moștenitorului de tron o autoritate mare, e clar, dar la aceasta se mai adaogă, că regele dela izbucnirea crizei maghiare încoace se lasă tot mai mult influențat de el.

Două împărați puternici și un moștenitor de tron, personalitate marcantă, sunt deci în strînsă prietenie. Toți trei bărbați religioși, și toți trei, spun ziarurile maghiare, sunt contra pretențiunilor naționale maghiare. Oare nu se întreabă nici un Ungur mai cu scaun la judecată: de ce trei împărați reprobă campania actuală maghiară? Și nu vor Ungurii cu nici un chip să tragă consecuențele din acest fapt?

Kľofác și Pollónyi.

Kľofác e cunoscut deja de pe vremea obstrucțiunii de sub Baden, când un deputat român i-a tras o palmă încît bietul cel (deși e atlet!) a căzut amețit... Acum conduce pe Cehii rădicali.

Cât despre Pollónyi, cine să nu cunoască trista și hațlia celebritate?

Ear împreună ajung aceste nume în urma telegramet pe care Pollónyi o adresase mai zilele trecute Slavilor rădicali, solicitînd ajutorul lor „împotriva Nemților îngâmfați“.

Kľofác răspunde acum, din Pilsen. Faptă ce l'opine lui Pollónyi și celor d'o pînură cu el:

„Imi exprim eu și tovarășii mulțumita mea ferbinte pentru-că ați recunoscut unde-s *asasini* D Voastră și ai noștri. Nu slăbiți, ci duceți până în sfîrșit lupta împotriva *oprîmării nemțești*, în contra căreia pe D-Voastră numai Cehii vă pot apăra. Armata este instituțiunea care are ca țintă să ne maghiarizeze. Ear Körber este tipul tuturor ticăloșilor și josniciilor. Alungarea acestuia să fie ținta D-Voastră și a noastră“.

Acum de nu va cădea Körber și nu se vor acorda Ungurilor concesii naționale, apoi met-odată!

Plecarea țarului.

Viena 4 Oct.

Trenul care ducea pe împăratul, pe țarul Rusiei și pe principele de coroană Francisc Ferdinand, și suita acestuia a sosit în gara de Sud din Meidling la ora 4 și 50 minute, unde așteptau membrii marelui deputați ruse. După-ce împăratul s'a dat jos din tren, a ținut un cercle mai lung. Țarul Nicolae a conversat mai multă vreme cu prin-

1903 vntó.

Arverési hirdetemény.

Julított bírósági végrehajtó az 188. évi LX. sz. 2. §-a értelmében ezonnel közlirő teszi, az aradi kir. törvényszék 1902 évi V. 547/4. sz. végzése következtében Dr. Ispravníc Sever gyvőd által képviselt Lóse Pál javára Laszlo Albert 90 kor. és 1278 kor. s jár. erejéig 1903 évi Aug. hó 21-én fogatosított kiolégítési végrehajtás utján lefoglalt és 1034 kor-ra beosült következő ingóságok, u. m.: takarmány, zab, rozs, malacok, borjú, mangaló és trágya, nyilvános arverésen eladtnak.

Mejy arverésnek a: hjenő kir. járásbíróság 1902-ik évi V. 547 számú végzése folytán 90 kor. és 1278 kor. tőkekövetelés, és eddig összesen 101 kor. s: állóben bírólag már mgállapított költségek erejéig Borosjenőn László tanyánj leendő eszközlésére 1903 évi október hó 9-ik napjának delelőtt 9 órája határidőül kitűzetik, és ahhoz a vonni szándékozók ezonnel oly megjegyzéssel hívatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108 §-ai értelmében köszpénztűzetés mellett, a leg-többet ígérőnek, szükség esetén hessáron alul is. el fognak adatni.

Amenyiben az elővrezendő ingóságokat mások is le és felül foglaltak és azokra kiolégítési jogot nyertek volna, ezen arverés az 1881. évi LX. t. cz. 120 §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Borosjenő 1903 évi szeptember hó 28-án

Nagy,

kir. bir. végrehajtó.

9 1-1

Telefon pentru oraş și comitat 471.

In atenția gospodărițelor.

Au sosit

sticlele de aburi

pentru crastaveti și poame, fabricat model, rezistând celui mai mare grad de căldură, făcut din o singură bucată, pareți de sticla, de culoare verde sau albă.

Se pot căpăta pe lângă prețuri foarte avantajoase numai la

URBAN E.

urm. véd. **Sütő József**

prăvălie de sticlării

Arad, Forray-uteza 2/c.

Mare depozit de tot felul de sticle, porcelanuri, vase de fert, lampe, cadre pe lângă prețuri scăzute.

Tot aici se capăta PETROLEU de CRISTAL fără miros; 1 litru 20 cr.

Comande din provincie prompt și grabnic. 1052 19-30

Telefon (pentru oraş și comitat) Nr 387.

BRAUN N. A.

deposit de culori

Arad, str. Forray, piața Boros-Béni.

Mare deposit de firnis, culori de ulei fabricat propriu, culori pentru vopsirea podelelor, uleiuri pentru mașini, și a. toate de prima calitate.

— Comande din provincia se 1034 35— efeptuiesc prompt și solid —

— Pachetarea gratuit. —

Cel mai eftin isvor de cumpărare d'n Arad

Juvaericale,

bucăți de aur și argint (frante) **bilete de amanet**

cumpăra pe bani gata cu prețurile cele mai scumpe, sau le schimbă cu alte bicete. 1005 54 -

Deutsch Izidor,

clăscornicar și juvaergiu

Arad, strada Templu n.

— Telefon nr. 438 —

Cel mai vechiu atelier de reparaturi și depozit de bicicete și mașini de cusut, în Arad, piața Libertății 7.

HAMMER VILMOS

mechanicien electric.

N-rul telefonului 96.

Bicicete de Dresda, calitatea I.

Depozit de

Mașini de cusut Singer pentru brodarit fine, și

mașini de cusut Singer cu 32 ft. pe cângă garanție de 5 ani.

Instalări de sonerii și telefon.

se primesc pe lângă mare garanție. Mare depozit de bucați de bicicete și mașini de cusut. 1059 17—

Diplomă de aur 1891. Oradea-Marc.

SCHÄFFER JÓZSEF

compactior.

ARAD, Strada Tabajdy Károly.

Execută tot felul de

lucrări de compactorie

dela executarea cea mai simplă până la cea mai de lux — Comandele din loc și provință se efectuiesc prompt și punctual. — Lucru bun și solid! Prețuri moderate!

S-rviciu punctual! 1045 24—

Diplomă de argint 1885. Budapesta.

KALMAR JOZSEF

mechanic.

Recomandă

Bicicetele

sale de cea mai bună calitate.

Are în deposit gumă interioară și esterioră de prima calitate, și tot felul de părți constitutive d'ale bicicletelor.

Eftine și pe lângă garanție efeptuiesc 975 04 -

Reparaturi de bicicete,

instalări de

sonării electrice și telefonuri.

Toate pe lângă garanție.

Strada Salas z nr. 2. Telefon nr. 242.

Din lipsă de spaț

 cu prilejul

facerii inventarului

 am ales o mare mulțime de

sticlării, porcelanuri

 și

lămpi

unele eșite din modă, dar de tot bune

 cari se pot căpăta în

cortul special

 ridicat în curtea

 (casei Gebhart)

piața Andrássy 16,

 începând de azi, câte-va zile pe lângă

 prețuri foarte avantajoase.

Se vor vinde: servisuri (porcelan) de căiă, cafea, moca, masă pentru 6 și 12 persoane. Farfurii, carafe, blide și alte vase. Servisuri de sticlă, pahare, ulcioare etc. Oglinzi, lavabouri. Lămpi de părete, masă și mână. Și alte nenumărate obiecte.

In atenția tuturor familiilor.

In atenția proprietarilor de vii

HENDL ÖDÖN

atelier de mașini și turnătorie, Arad, strada Kossuth nr. 47

Cu începerea sezonului recomandă

presele pentru struguri

fabricat propriu, zistemul cel mai nou, din material durabil, model francez cu pedestal, cari se află totdeauna în mare asortiment, mai mari și mai mici.

Recomandă totodată

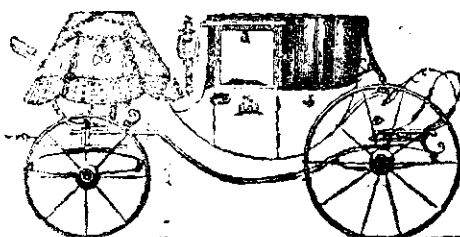
buțile pentru călcatul strugurilor

zistem nou cu pedestal de fer.

Distins cu medalii de aur și argint și diplome 1070 3-5
la expozițiile regnicolare dela Macău și Zenta

Ezeucție solidă

Telefon în provincie și în oraş 467.

KARDOS GYULA,

fabricant de trăsuri.

Timișoara-Fabric, str. Kírá'y nr 14

Recomandă în atențiunea on. public atelierul său din casa particulară unde se fabrică tot felul de trăsuri cu coș și fără coș;

1041 16-25

Calese și trăsuri comune.

Prețuri moderate și lucru solid, frumos și elegant.

Se primesc reparaturi și transformarea trásurilor vechi, tot asemenea fabricarea dricurilor sau repararea lor.

— Se primesc lucrări de faur, butnar, auriri și șea. —

Mare depozit în trásuri (calese) noi și folosite!